ነጋሪት ጋዜጣ ትግራይ
የትግራይ ነጋሪት ጋዜጣ
ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ
የትግራይ ብሔራዊ ክልላዊ መንግስት

መበል 25 ዓመት ቑ. 5 መቐለ 298/2010ዓ.ም

ብሓልዮት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዝወፀ

25ኛ ዓመት ቁ. 5 መቐለ 298/2010ዓ/ም

ቁፅሪ ኣዋጅ 298/2010ዓ/ም

ተመሓይሹ ዝወፀ ኣዋጅ ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር

ኣብ ስራሕ ዝፀንሐ ኣዋጅ ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር ዝበለፀ ግልፅነትን ፍትሓውነትን ሃልይዎ ኣብ ኣወሃህባ ግልጋሎት ተበፃሓይን ስሉጡን ኣፈፃፅማ ክህሉ ኣድላዪ ብምኳኑ፣

ኣብ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፓብሊክ ኢትዮጵያ ሕገ-መንግስቲ ብዝተደንገገ መሰረት ቤት ምኽሪ ተወከልቲ ህዝቢ ምስ ቤት ምኽሪ ፌዴሬሽንን ብሓባር ብምኳን ክልላት ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር ክውስኑ ከም ዝክእሉ ውሳነ ዘመሓላለፉ ምኳኖም፣

ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ብመሰረት ተመሓይሹ ዝወፀ ሕገ-መንግስቲ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ዓንቀፅ 49 (3) (ሀ)እዚ ኣዋጅ ኣውፂኡ ኣሎ።

ክፍሊ ሓደ

ሓፈሻዊ

ዓንቀፅ 1. **ሓፂር ርእሲ**

እዚ ኣዋጅ" ዝተመሓየሸ ኣዋጅ ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር ቁፅሪ ኣዋጅ 298/2010 ዓ/ም" ተባሂሉ ክፅዋዕ ይኽእል።

አዋጅ ቁጥር 298/2010ዓ/ም

ተሻሽሎ የወጣ የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል አዋጅ

በስራ ላይ የነበረ የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል አዋጅ በይበልጥ ግልፅነትና ፍትሐዊነት ኖሮት በአገልግሎት አሰጣጥ ተደራሽ እና የተቀላጠፈ አፈፃፀም እንዲኖር ማድረግ አስፈላጊ በመሆኑ፣

በኢትዮጵያ ፌዴራላዊ ዴሞክራሲያዊ ሪፓብሊክ ሕገ-መንግስት በተደነገገው መሰረት የህዝብ ተወካዮች ምክር ቤት እና የፌዴሬሽን ምክር ቤት በጋራ በመሆን ክልሎች የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል መወሰን እንደሚችሉ ውሳኔ ያስተላለፉ በመሆናቸው፣

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ተሻሽሎ በወጣው የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ሕገ-መንግስት አንቀጽ 49(3)(ሀ) መሠረት ይህን አዋጅ አውጥቷል።

ክፍል አንድ

ጠቅላላ

አንቀጽ 1. **አጭር ርዕስ**

ይህ አዋጅ" የተሻሻለ የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል አዋጅ ቁጥር 298/2010 ዓ/ም" ተብሎ ሊጠራ ይችላል።

ናይ ሓደ ዋጋ
ያንዱ ዋጋ } ብር 6.45

ነጋሪት ጋዜጣ ቑ.ፓ.ሳ
ነጋሪት ጋዜጣ ፓ.ሳ.ቁ } 291

ዓንቀፅ 2.ትርጉም

ኣብዚ ኣዋጅ፡-

1. ″ግልግል″ማለት ብዛዕባ ዕርቂ፣ ስምምዕነት ወይ ካልእ ተመሳሳሊ ዋኒን ካብ ቤት ፍርዲ ወፃኢ ኣብ ሞንጎ ክልተ ተወዓዓልቲ ወገናት ብዝተገበረ ስምምዕነት ብሽምገልቲ ተወዲኡ ብፅሑፍ ዝተውሃበ ውሳነ እዩ።
2. ″መዕገቲ" ማለት ዝተወሰነ ነገር ብምፍፃሙ ወይ ብዘይምፍፃሙ ምኽንያት ዝተርፍ ኮይኑ ሓደ ሰብ ንኻልእ ሰብ ገንዘብ ንምኽፋል ግቡእ ዝኣትወሉ ዝኾነ ይኹን ሰነድ ወይ ብምስክር ዝተረጋገፀ ኮይኑ ይኹን'ምበር ብምእዛዝ ኮነ ንመምፅኢኡ ዘይኸፈሎ ሓደ ሰብ ንካልእ ገንዘብ ንምኽፋል ግቡእ ዝኣተወሉ ዝኾነ ይኹን ሰነድ ዝሓውስ እዩ።
3. " ሕብረት ስምምዕ" ማለት ኣብ መንጎ ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ ዝኾኑ ወኪላት ማሕበራት ሰራሕተኛታትን ሓደ ወይ ካብ ሓደ ንላዕሊ መስራሕቲ ወይ ወኪላት ማሕበራት መስራሕቲ ወይ ንመስራሕቲ ዝውክሉ ተፀዋዕቲ ብዛዕባ ኩነታት ስራሕ ዝግበር ብፅሑፍ ዝሰፈረ ስምምዕነት እዩ።
4. "ውዕሊ ቁፃር" ማለት ዝኾነ ሰብ መሃያ እናተኸፈሎ ብመሪሕነት መስርሒ ብቀጥታ ይኹን ብተዘዋዋሪ መንገዲ ንዝተወሰነ ወይ ንዘይተወሰነ እዋን ወይ ዝተወሰነ ስራሕ ንመስርሒኡ ክሰርሓሉ እንትሰማማዕ ኣብ መንጎ ክልቲኦም ዝግበር ውዕሊ እዩ።
5. "ሰነድ " ማለት ዝኾነ ይኹን መሰል ወይ ግቡእ ዝተመስረተሉ፣ ዝተመዝገበሉ፣ ዝተመሓላለፈሉ፣ ዝተወገደሉ፣ ዓቐኑ

አንቀጽ 2. ትርጓሜ

በዚህ አዋጅ፡-

1. ″ግልግል″ማለት ስለ ዕርቅ፣ ስምምነት ወይም ስለሌላ ተመሣሳይ ጉዳይ በሁለት ተዋዋይ ወገኖች መካከል በተደረገ ስምምነት መሠረት በፍርድ ቤት ሳይሆን በገላጋዮች አልቆ በጽሑፍ የተሰጠ ውሳኔ ነው።
2. "ማገቻ " ማለት የተወሰነ ነገር በመፈፀሙ ወይም ባለመፈጸሙ ምክንያት የሚቀር ሆኖ፣ አንድ ሰው ለሌላው ሰው ገንዘብ ለመክፈል ግዴታ የሚገባበት ማናቸውንም ሰነድ ወይም በምስክር የተረጋገጠ ሆኖ ነገር ግን በትእዛዝም ሆነ ለአምጪው የማይከፈልበት አንድ ሰው ለሌላው ገንዘብ ለመክፈል ግዴታ የሚገባበትን ማናቸውንም ሰነድ ይጨምራል።
3. "የህብረት ስምምነት" ማለት በአንድ ወይም ከአንድ የሚበልጡ የሠራተኞች ማህበራት ወኪሎች እና በአንድ ወይም ከአንድ የሚበልጡ አሠሪዎች ወይም የአሠሪ ማህበራት ወኪሎች ወይም አሠሪዎችን በሚወክሉ ተጠሪዎች መካከል ስለ ሥራ ሁኔታዎች የሚደረግ በጽሁፍ የሠፈረ ስምምነት ነው።
4. "የቅጥር ውል" ማለት ማንኛውም ሰው ደመወዝ እየተከፈለው በአሠሪ መሪነት በቀጥታም ሆነ በተዘዋዋሪ መንገድ ለተወሰነ ወይም ላልተወሰነ ጊዜ ወይም ለተወሰነ ሥራ ለአሰሪው ለመሥራት ሲስማማ በሁለቱ መካከል የሚመሠረት ውል ነው።
5. "ሰነድ" ማለት ማናቸውም መብት ወይም ግዴታ የተመሠረተበት፣ የተመዘገበት፣ የተላለፈበት፣ የተወገደበት፣ ልኩ የተወሰነበት

ዝተወሰነሉ ወይ ዝተወሰኸሉ ወይ ድማ እዚ ዝተጠቐሰ ተግባር ተፈፂሙ እዩ ዝተብሃለሉ ዝኾነ ይኹን መረዳእታ ፅሑፍ እዩ።

6. "መረጋገፂ" ማለት ዋኒናት ህዝቢ ንምርግጋፅ ስልጣን ብዘለዎ ሰብ ኣብ ሰነዳት ዝውሃብ ምስክርነት እዩ።

7. "ሰነድ ምፍፃም" ማለት ሰነድ ምስራሕ፣ ምውፃእ፣ ኣብቲ ሰነድ ዝተመልከተ ምፍፃም ወይ እቲ ሰነድ ምትሕልላፍ እዩ።

8. "መትሐዚ ሰነድ" ማለት ተለቃሒ ወይ ዋሕስ ንመለቅሒ ብሙሉእ ወይ ብክፋል ንብረት ብመትሐዚ ዝወሃበሉ ሰነድ እዩ።

9. "መተሓዳደሪ ደምቢ" ማለት ከም ኣግባብነቱ መመስረቲ ፅሑፍ እውን ይሓውስ።

10. "ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረት" ማለት ዋንነቶም ብዋንነት መዝጋቢ ኣካል ንዝረጋገፁ ንብረታት ዝፍፀም ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት እዩ።

11. "ቀረፅ ቴምብር" ማለት ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንዝወሃብ ግልጋሎት ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር እዩ።

12. "በዓል መዚ" ማለት በዓል መዚ ልምዓት እቶት ክልል ኮይኑ ኣብ ትሕቲኡ ዝርከባ ኣብያተ ፅሕፈት ልምዓት እቶት እውን ዝሓወሰ እዩ።

13. "መንግስቲ" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

14. "ቤት ምኽሪ" ማለት ቤት ምኽሪ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

15. "ክልል" ማለት ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ እዩ።

ወይም የተስፋፋበት ወይም የተጠቀሰው ድርጊት ተፈጽሟል የተባለበት ማንኛውም የጽሁፍ መረጃ ነው።

6. "ማረጋገጫ" ማለት የህዝብ ጉዳዮችን ለማረጋገጥ ስልጣን ባለው ሰው በሰነዶች ላይ የሚሰጥ ምስክርነት ነው።

7. "ሰነድ ማስፈፀም" ማለት ሰነድ መስራት፣ ማውጣት፣ በሰነዱ የተመለከተውን ማስፈፀም ወይም ሰነዱን ማስተላለፍ ነው።

8. "የመያዣ ሰነድ" ማለት ተበዳሪው ወይም ዋሱ ለአበዳሪ በሙሉ ወይም በከፊል ንብረት በመያዣነት የሚሰጥበት ሰነድ ነው።

9. "መተዳደርያ ደንብ" እንደ አግባብነቱ የመመስረቻ ጽሁፍን ይጨምራል።

10. "የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገብያ ሰነድ" ማለት ባለቤትነታቸው በባለቤትነት መዝጋቢ አካል የሚረጋገጡ ንብረቶች ለሚፈፀም የባለቤትነት ምዝገባ ሰነድ ነው።

11. "የቴምብር ቀረጥ" ማለት በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ለሚሰጥ አገልግሎት የሚከፈል የቴምብር ቀረጥ ነው።

12. "ባለ ሥልጣን" ማለት የክልል ገቢዎች ልማት ባለሥልጣን ሆኖ በስሩ የሚገኙ የገቢዎች ልማት ጽህፈት ቤቶችን የሚያጠቃልል ነው።

13. "መንግስት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።

14. "ምክር ቤት" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ምክር ቤት ነው።

15. "ክልል" ማለት የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ነው።

16. "ሰብ" ማለት ተፈጥራዊ ሰብ ወይ ብሕጊ መሰል ሰብነት ዝተውሃቦን ዘይተውሃቦን ዝኾነ ዓይነት ትካል እዩ።

ዓንቀፅ 3. **<u>ኣገላልፃ ፆታ</u>**

ኣብዚ ኣዋጅ ብተባዕታይ ፆታ ዝተገለፀ ኩሉ ንኣንስተይቲ ፆታ እውን ዝምልከት እዩ።

ዓንቀፅ 4. **<u>ወሰን ተፈፃምነት</u>**

እዚ ኣዋጅ ኣብ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ውሽጢ ተፈፃሚ ይኸውን።

<u>ክፍሊ ክልተ</u>

<u>ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈሎምን ዘይኽፈሎምን ሰነዳት፣ ዓቐን ኣከፋፍላን</u>

ዓንቀፅ 5. **<u>ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈለሎም ሰነዳት</u>**

እዞም ዝስዕቡ ሰነዳት ቀረፅ ቴምበር ይኽፈሎም፦

1) መመስረቲ ፅሑፍን መተሓዳደሪ ደንብን ማሕበር ንግዲ፣ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ወይ ዝኾነ ዓይነት ማሕበር፣
2) ግልግል፣
3) መፅገቲ፣
4) መረጋገፂ ሰነድ መኸዘኒ ኣቑሑት ፣
5) ውዕሊ፣ ስምምዕን መግለፂኦምን፣
6) መትሐዚ ሰነድ፣
7) ሕብረት ስምምዕነት፣
8) ውዕሊ ቁፃር፣
9) ውዕሊ ክራይን ተመሳሳሊ መሰል መተሓላለፊ ሰነዳት ሓዊሱ፣
10) መረጋገፂ፣
11) ውዕሊ ውክልና፣
12) ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረትን

16. "ሰው" ማለት የተፈጥሮ ሰው ወይም በህግ የሰውነት መብት የተሰጠውና ያልተሰጠው ማናቸውም ድርጅት ነው።

አንቀጽ 3. **<u>የፆታ አገላለጽ</u>**

በዚህ አዋጅ በወንድ ጾታ የተገለፀው ሁሉ ለሴትንም ጾታ ይመለከታል።

አንቀፅ 4. **<u>የተፈፃምነት ወሰን</u>**

ይህ አዋጅ በትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት ውስጥ ተፈፃሚ ይሆናል።

<u>ክፍል ሁለት</u>

<u>ቴምብር ቀረጥ የሚከፈልባቸው እና የማይከፈልባቸው ሰነዶች፣ ልክ እና አተማመን</u>

አንቀጽ 5. **<u>የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልባቸው ሰነዶች</u>**

የሚከተሉት ሰነዶች የቴምብር ቀረጥ ይከፈልባቸዋል፦

1) የንግድ ማህበር፣ የህብረት ስራ ማህበር ወይም ማንኛውም አይነት የማህበር መመስረቻ ጽሁፍና መተዳደርያ ደንብ፣
2) ግልግል፣
3) ማገቻ፣
4) የዕቃ ማከማቻ ማረጋገጫ ሰነድ፣
5) ውል፣ ስምምነትና የእነዚህ መግለጫ፣
6) የመያዣ ሰነዶች፣
7) የህብረት ስምምነት፣
8) የቅጥር ውል፣
9) የክራይ ውል እና ተመሳሳይ መብት የማስተላለፊያ ሰነዶች ጭምር፣
10) ማረጋገጫ፣
11) የውክልና ውል፣
12) የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገብያ እና

መተሓላለፊ መሰል ሊዝን ክራይን።

ዓንቀፅ 6. ቀረፅ ቴምብር ዘይኸፈሎም ሰነዳት

እዞም ዝስዕቡ ሰነዳት ቀረፅ ቴምብር ኣይኸፈሉምን፦

1) መሰል ዋንነት ብውርሲ ምትሕልላፍ፣ ብምምቓል ንብረት ሰብ ሓዳር፣ ብምኽንያት ለውጢ ስም ውልቀ ሰብ ዝመሓየሽ መዝገብ ዋንነት፣ ትካል እንተይፈረሰ ብዝህሉ ለውጢ ስም ምኽንያት ዝመሓየሽ መዝገብ ዋንነት፣

2) ኣዋጅ ምምሕዳር ፋይናንስ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ቑፅሪ ኣዋጅ 173/2002 ተፈፃሚ ዝኾኖሎም ኣብያተ-ዕዮ መንግስቲ፣

3) ምምዝጋብ ምስክር ወረቐት ብዕሒት ኣክስዮን፣

4) በዓል መዚ ኢንቨስትመንት ንምትብባዕ ካብ ዝምልከቶ ኣካል ድጋፍ መረዳእታ እንትቐርበሉ ካብ ክፍሊት ቀረፅ ቴምብር ናፃ ክገብር ይኽእል።

ዓንቀፅ 7.ዓቐን ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር

1.ኣብ ትሕቲ ዓንቀፅ 5 ተዘርዚሮም ዘለው ሰነዳት ኣብ ሕድሕድ ሰነድ ክኽፈል ዝግበኦ መጠን ቀረፅ ምስዚ ኣዋጅ ተታሒዙ ዘሎ ሰደቓ ተዘርዚሩ ብዘሎ መጠን ይኸውን።

2. ሓደ ሰነድ ተደጋጊሙ ተፈፃሚ እንትኸውን ክኽፈል ዝግበኦ መጠን ቀረፅ ኣብ ውሽጢ እዚ ሰደቓ ዝተመልከተ ይኸውን።

የሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፊያ ሰነድ።

አንቀጽ 6.የቴምብር ቀረጥ የማይከፈልባቸው ሰነዶች

የሚከተሉት ሰነዶች የቴምብር ቀረጥ አይከፈልባቸውም።

1) በውርስ የባለቤትነት መብት ማስተላለፍ፣ በባለትዳሮች የንብረት መከፋፈል፣ በግለሰብ የስም ለውጥ ምክንያት የሚሻሻል የባለቤትነት መዝገብ፣ ድርጅት ሳይፈርስ በሚኖር የስም ለውጥ ምክንያት የሚሻሻል የባለቤትነት መዝገብ፣

2) የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የፋይናንስ አስተዳደር አዋጅ ቁጥር 173/2002 ተፈፃሚ የሚሆንባቸው የመንግስት መስሪያ ቤቶች፣

3) የአክሲዮኖች ድርሻ የምስክር ወረቀት ሲመዘገብ፣

4) ባለሥልጣኑ ኢንቨስትመንት ለማበረታታት ከሚመለከተው አካል የሰነድ ማስረጃ ድጋፍ ሲቀርብለት ከቴምብር ቀረጥ ክፍያ ነፃ ሊያደርግ ይችላል።

አንቀጽ7. የቴምብር ቀረጥ አከፋፈል ልክ

1. በአንቀፅ 5 ስር የተዘረዘሩት ሰነዶች በእያንዳንዳቸው ሰነድ ላይ መከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን ከአዋጁ ጋር በተያያዘው ሰንጠረዥ ውስጥ ተዘርዝሮው ባሉት ይሆናል።

2. አንድ ሰነድ በተደጋጋሚ ተፈፃሚ ሲሆን ልኩ የሚገባው የቀረጥ መጠን በዚሁ ሰንጠዥ ውስጥ የተመለከተው ይሆናል።

ዓንቀፅ8.አገባብጣ ቀረፅ ቴምብር

1. ብመሰረት ሓደ ሰነድ ተፈፃሚ ዝኸውን መሰል ወይ ግቡእ ክግበጥ ዝኽእል እንተኾይኑ ኣብ ልዕሊ እዚ ሰነድ ዝኽፈል መጠን ቀረፅ ኣብቲ ሰደቓ ብዝተቐመጠሉ ዋጋ ሚኢታዊ ወይ ብዝተቐመጠሉ ትሙን መጠን ይኸውን።

2. ብመሰረት ሓደ ሰነድ ተፈፃሚ ዝኸውን መሰል ወይ ግቡእ ክግበጥ ዘይከኣል እንተኾይኑ በዚ ሰነድ ክኽፈል ዝግበኦ መጠን ቀረፅ ንሕድ ሕድ ሰነድ ኣብ ውሽጢ እቲ ሰደቓ ዝተቀመጠ መጠን ቀረፅ ይኸውን።

3. ኣብ ሓደ ሰነድ ተኸፋሊ ዝኸውን ቀረፅ ብብር ዘይኮነስ ብካልእ ዓይነት ገንዘብ እንተኾይኑ መጠን እቲ ቀረፅ ዝግበጥ እቲ ሰነድ ተግባራዊ ኣብ ዝኾነሉ ዕለት ብዝወዓለ ሽርፊ ወፃኢ መሰረት ብምግባር እዩ።

4. ብዝተቖፀረ ወይ ዝተኸዘነ ንብረት ወይ ካልእ ውሕስና ኣብ ዘለዎ ነገር ክኽፈል ዝግበኦ መጠን ቀረፅ ዋግኡ መሰረት ዝገበረ እንተኾይኑ መጠን ቀረፅ ዝግበጥ እቲ ሰነድ ተግባራዊ ኣብ ዝኾነሉ ዕለት ብዝወዓለ ማእኸላይ ዋጋ ተመስሪቱ እዩ።

5. ብዙሓት ዝተፈላለዩ ዝተጠቓለሉ ወይ ንብዙሓት ሰነዳት ጠጠው ዘበለ ዝኾነ ይኹን ሰነድ እቶም ዝሓዞም ዝተፈላለዩ ሰነዳት መጠን ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ኣብ ሕድ ሕድ ሰነድ ዝኽፈል ቀረፅ ብምጥቕላል ተደሚሩ ይኸውን።

ዓንቀፅ 9. ምምዝጋብ ዋንነት ንብረትን ምምሕልላፍ መሰል ሊዝ ክራይን

1. ዋንነት ንብረት ንምምዝጋብን መሰል ሊዝ ክራይ ንምምሕልላፍን ኣብ ዝቐረበ ሰነድ

አንቀጽ8.የቴምብር ቀረጥ አተማመን

1.በአንድ ሰነድ መሠረት ተፈፃሚ የሚሆን መብት ወይም ግዴታ ሊተመን የሚችል ከሆነ በዚሁ ሰነድ ላይ የሚከፈለው የቀረጥ መጠን በሠንጠረዡ ላይ እንደተመለከተው የዋጋው መቶኛ ወይም በተቀመጠለት የተተመነ መጠን ይሆናል።

2.በአንድ ሰነድ መሰረት ተፈፃሚ የሚሆነው መብት ወይም ግዴታ ሊተመን የማይችል ከሆነ በዚህ ሰነድ ላይ ሊከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን ለእያንዳንዱ ሰነድ በሠንጠረዡ ውስጥ የተመለከተው የቀረጥ መጠን ይሆናል።

3.በአንድ ሰነድ ላይ ተከፋይ የሚሆነው ቀረጥ በብር ሳይሆን በሌላ አይነት ገንዘብ ከሆነ የቀረጡ መጠን የሚሰላው ሰነዱ በተፈፀመበት ቀን በዋለው የውጭ ምንዛሬ ልክ ይሆናል።

4.በሚቆጠር ወይም በተከማቸ ንብረት ወይም ሌላ ዋስትና ባለው ነገር ሊከፈል የሚገባው የቀረጥ መጠን በዋጋው ላይ ተመስርቶ ከሆነ የቀረጡ መጠን የሚሰላው ሰነዱ በተፈፀመበት ቀን በዋለው አማካኝ ዋጋ መሠረት ነው።

5.ብዙ የተለያዩ የተጠቃለሉ ወይም ለብዙ ሰነዶች ያቋቋመ ማናቸውም ሰነድ የያዛቸውን ልዩልዩ ሰነዶች መጠን በዚህ አዋጅ መሰረት በእያንዳንዱ ሰነድ ላይ የሚከፈለው ቀረጥ በመጠቃለል ተደምሮ ይሆናል።

አንቀጽ 9. የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገብ እና የሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፍ

1. የንብረት ባለቤትነት ለማስመዝገብ እና የሊዝ ክራይ መብት ለማስተላለፍ በሚቀርብ ሰነድ

ክኽፈል ዝግበኦ ቀረፅ ቴምብር ዝግበጥ ብመሰረት ኣብ ውሽጢ እቲ ሰነድ ብዝቐረበ ዋጋ እቲ ንብረት ይኸውን።

2. ኣብዚ ዓንቀፅ ንኡስ ዓንቀፅ 1 ዝተደንገገ እንተሃለወ'ውን እቲ ዝቐረበ ዋጋ ዝተጭበርበረ ኮይኑ እንተተረኺቡ ዘስዕብ ተሓታትነት ገበን ከምዘሎ ኮይኑ ናይቲ ዝተረኸበ ኣፈላላይ ተወሳኺ ቀረፅ ቴምብር ይኽፈል።

ዓንቀፅ 10.**ግቡእ ምኽፋል**

1. ካብዚ ንታሕቲ ብዝተመልከቱ ንኡሳን ዓንቀፃት ብካሊእ መንገዲ እንተዘይተገሊፁ ብሓደ ሰነድ ተጠቃሚ ዝኾነ ሰብ ኣብቲ ሰነድ ዝግበጥ ቀረፅ ቴምብር ክኽፍል ግቡእ ኣለዎ።
2. ኣብዚ ክልል እቲ ሰነድ ዝሰርሕ ወይ ዝህብ ሰብ እቲ ሰነድ ምስተፈፀመ ቀረፅ ቴምብር ክኽፍል ግቡእ ኣለዎ።
3. ኣብዚ ኣዋጅ ዝተደንገጉ ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈሎም ሰነዳት ንብረት ብውሕስና ምሓዝ ዘካትት እንተኾይኑ እቲ ንብረት ኣብ ዝርከበሉ ቦታ ቀረፅ ቴምብር ክኽፈል ኣለዎ።
4. ኣብ ውሽጢ ውዕል ክራይ ዝተፈለየ ስምምዕነት እንተዘይሃልዩ ኣብ ውዕሊ ክራይ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ክኽፍል ግቡእ ዘለዎ ተኻራዩ እዩ።
5. ኣብ ሰነድ መትሓዚ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ተለቃሒ ክኽፍል ግቡእ ኣለዎ።
6. ኣብ ምምዝጋብ ዋንነት ንብረትን ምምሕልላፍ መሰል ሊዝን ክራይን ክኽፈል ዝግበኦ ቀረፅ ቴምብር ካሊእ ስምምዕ እንተዘይሃልዩ ክኽፍል ግቡእ ዘለዎ ዋንነት ንብረት ወይ መሰል ሊዝ

ሊከፈል የሚገባው የቴምብር ቀረጥ የሚሰላው በሰነዱ ውስጥ በቀረበ የንብረቱ ዋጋ መሰረት ይሆናል።

2. በዚህ አንቀጽ ንኡስ አንቀጽ 1 የተደነገገ ቢኖርም የቀረበው ዋጋ የተጭበረበረ ሆኖ ከተገኘ የሚያስከትለው የወንጀል ተጠያቂነት እንደተጠበቀ ሆኖ በተገኘው ልዩነት ተጨማሪ የቴምብር ቀረጥ ይከፈላል።

አንቀጽ 10. **የመክፈል ግዴታ**

1. ከዚህ በታች በተመለከቱት ንኡስ አንቀፆች በሌላ አኳኃን ካልተገለፀ በስተቀር በአንድ ሰነድ ተጠቃሚ የሆነ ሰው ሰነዱ ላይ የሚተመነውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ አለበት።
2. በዚህ ክልል ሰነዱን የሚሠራው ወይም የሚሰጠው ሰው ሰነዱን እንደተፈፀመ የቴምብር ቀረጡን የመክፈል ግዴታ አለበት።
3. በዚህ አዋጅ የተደነገጉት የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልባቸው ሰነዶች ንብረት በዋስትና መያዝን የሚያካትት ከሆነ ንብረቱ በሚገኝበት ቦታ የቴምብር ቀረጥ መከፈል አለበት።
4. በኪራይ ውል ውስጥ የተለየ ስምምዕነት ከሌለ በስተቀር በኪራይ ውል ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ ያለበት ተከራይ ነው።
5. በመያዣ ሰነድ ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ ተበዳሪው የመክፈል ግዴታ አለበት።
6. የንብረት ባለቤትነት ማስመዝገቢያ እና በሊዝ ኪራይ መብት ማስተላለፊያ ሰነድ ላይ ሊከፈል የሚገባውን የቴምብር ቀረጥ ሌላ ስምምነት ከሌለ በስተቀር የመክፈል ግዴታ

ክራይን ዝምዝገበሉ ሰብ ይኸውን።

7. ውዕሊ ወይ ስምምዕነት ዝገበሩ ወገናት ብሓባርን ብተናፀልን ንቐረፅ ቴምብር ተሓተቲ ይኾኑ።

8. ኣብ ውዕሊ ቑፃር ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ክኽፍል ግቡእ ዘለዎ ቆፃሪ ይኸውን።

9. ዋኒኖም ብዕርቒ ዝውድኡ ወገናት ንኣከፍፋላ ቀረፅ ቴምብር ብሓባርን ብተናፀልን ተሓተቲ ይኾኑ።

10. ኣብ ሕብረት ስምምዕነት ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር መስረሕን ሰራሕተኛታቱን ብሓባርን ብተናፀልን ተሓተቲ ይኾኑ።

ክፍሊ ሰለስተ

ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈለሉ ግዜን ስልጣንን ተግባርን እቲ በዓል መዝን

ዓንቀፅ 11. ቑረፅ ዝኽፈለሉ ግዜን ኩነታትን

1. ቀረፅ ቴምብር ዝኽፈለሉ ብዝስዕብ ግዘን ኩነታትን እዩ።

ሀ/ ኣብ መመስረትን መተሓዳደሪ ዕሑፋትን ቅድሚ ምዝገባ ወይ ኣብ ግዜ ምዝገባ፣

ለ/ ኣብ ዕርቒ ውሳነ ቅድሚ ምሃቡ ወይ ውሳነ ኣብ ዝወሃበሉ ግዘ፣

ሐ/ ኣብ ሰነዳት ውዕሊ ወይ ስምምዕነት ቅድሚ ምፍራሞም ወይ ኣብ ዝፍርሙሉ ግዘ፣

መ/ ኣብ ውዕሊ ክራይ ቅድሚ ውዕሊ ምፍራሙ ወይ ኣብ ዝፍረመሉ ግዘ፣

ረ/ ኣብ ሰነድ መረጋገፂ እቲ መረጋገፂ ኣብ ዝወሃበሉ ግዘ፣

ያለበት የንብረቱ ባለቤትነት ወይም የሊዝ ክራይ መብት የሚመዘገብለት ሰው ይሆናል።

7. ውል ወይም ስምምነት የሚመሰርቱ ወገኖች ለቴምብሩ ቀረጥ በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

8. በቅጥር ውል ላይ የሚከፈለውን የቴምብር ቀረጥ የመክፈል ግዴታ ያለበት ቀጣሪው ይሆናል።

9. ጉዳያቸው በዕርቅ የሚጨርሱ ወገኖች ለቴምብር ቀረጥ አከፋፈል በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

10. በህብረት ስምምነት ላይ የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ አሰሪውና ሰራተኞቹ በጋራና በተናጠል ተጠያቂ ይሆናሉ።

ክፍል ሶስት

ቴምብር ቀረጥ የሚከፈልበት ግዜ እና የባለስልጣኑ ስልጣንና ተግባር

አንቀጽ11. ቀረጥ የሚከፈልበት ጊዜና ሁኔታ

1. የቴምብር ቀረጥ የሚከፈልበት በሚከተለው ጊዜና ሁኔታ ነው።

ሀ/ በመመስረቻና መተዳደሪያ ፅሑፎች ከምዝገባ በፊት ወይም በምዝገባ ጊዜ፣

ለ/ በዕርቅ ውሳኔ ከመሰጠቱ በፊት ወይም በሚሰጥበት ጊዜ፣

ሐ/በውል ወይም በስምምነት ሰነዶች ላይ ከመፈረማቸው በፊት ወይም በሚፈርሙበት ጊዜ፣

መ/ በኪራይ ውል ላይ ውሉ ከመፈረሙ በፊት ወይም በሚፈረምበት ጊዜ፣

ረ/ በማረጋገጫ ሰነድ ላይ ማረጋገጫው በሚሰጥበት ጊዜ፣

ሰ/ ኣብ ሰነድ መትሓዚ ቅድሚ ምፍራሙ ወይ ኣብ ግዘ ምፍራም፣

ሸ/ ኣብ ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረት ወይ መመሓላለፊ መሰል ሊዝ ክራይ ቅድሚ ተግባር ምዝገባ ወይ ምምሕልላፍ ምፍፃሙ ወይ ኣብ ዝፍፀመሉ ግዘ።

2. ኩነታት ኣፈፃፅማ

ሀ/ እቲ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ክሳብ ብር 50 ኣብ ዝኾነሉ ግዘ ግቡእ ዋጋ እቲ ክፍሊት ዝሓዘ ቴምብር ብምልጣፍ ይፍፀም፣

ለ/ እቲ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ልዕሊ ብር 50 ኣብ ዝኾነሉ ወይ ዓይነትን ኩነታትን እቲ ሰነድ ፍልይ ዝበለ ኣሰራርሓ ኣብ ዝሓተሉ እዋን እቲ በዓል መዚ ብመሰረት ዘውፅኦ መምርሒ ቴምብር ካብ ምልጣፍ ብኻሊእ መንገዲ እቲ ቐረፅ ንክኽፈል ክውስን ይኽእል።

3. ግቡእ ኣፈፀምቲ

ሀ/ ቀረፅ ቴምብር ኣብ ዝተለጠፈሉ ሰነድ ዝሰርሕ ወይ ዝቕበል ሰብ በዚ ቴምብር ካልኣይ ንክይስራሕ ክስርዞ ኣለዎ።

ለ/ ቴምብር ዝተለጠፎ ሰነድ ዝቕበሉ ሰባት ብዛዕባ ኣሰራርዛ እቲ ቴምብር ብመሰረት እቲ በዓል መዚ ብዘውፅኦ መምርሒ ይፍፀም።

ሐ/ ኣብቲ ሰነድ ዝተለጠፈ ቴምብር እቲ በዓልመዚ ብዝውስኖ መሰረት እንተዘይተሰሪዙ እቲ ሰነድ ቴምብር ከምዘይተለጠፎ ይቑፀር። በዚ ምኽንያት ተሓታቲ ዝኸውን በዓል ዋኒን እንተይኮነስ ቀረፅ ቴምብር ብዝተለጠፎ ሰነድ ዝሰርሕ ወይ ዝቕበል ሰብ ይኸውን።

ሰ/ በመያዣ ሰነድ ላይ ከመፈረሙ በፊት ወይም በሚፈረምበት ጊዜ፣

ሸ/ በንብረት ባለቤትነት ስም ማስመዝገቢያ ወይም በሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፍያ ሰነድ ላይ የማስመዝገቡ ወይም የማስተላለፉ ተግባር ከመፈፀሙ በፊት ወይም በሚፈፀምበት ጊዜ።

2. የአፈፃፀም ሁኔታ

ሀ/ የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ እስከ ብር 50 በሚሆንበት ጊዜ የክፍያው ተገቢ ዋጋ የያዘውን ቴምብር በመለጠፍ ይፈፀማል፣

ለ/የሚከፈለው የቴምብር ቀረጥ ከብር 50 የበለጠ ሲሆን ወይም የሰነዱ ዓይነትና ሁኔታ ለየት ያለ አሰራርን በሚጠይቅበት ጊዜ ባለስልጣኑ የቴምብር ቀረጡ ከመለጠፍ ይልቅ በሌላ መንገድ ቀረጡ እንዲከፈል ሊወስን ይችላል።

3. የአሰፈፃሚዎች ግዴታ

ሀ/ የቀረጥ ቴምብር በተለጠፈበት ሰነድ የሚሰራ ወይም የሚቀበል ሰው በዚህ ቴምብር ሁለተኛ እንዳይሰራ መሰረዝ አለበት።

ለ/ ቴምብር የተለጠፈበት ሰነድ የሚቀበሉ ሰዎች ስለቴምብሩ አሰራረዝ ባለስልጣኑ በሚያወጣው መምሪያ መሰረት ይፈፀማል።

ሐ/ በሰነዱ ላይ የተለጠፈ ቴምብር ባለስልጣኑ በሚወስነው መሰረት ካልተሰረዘ ሰነዱ ቴምብር እንዳልተለጠፈበት ይቆጠራል። በዚህ ምክንያት ተጠያቂ የሚሆነው ባለ ጉዳዩ ሳይሆን የቀረጥ ቴምብር በተለጠፈበት ሰነድ የሚሰራ ወይ የሚቀበል ሰው ይሆናል።

ዓንቀፅ12. <u>ስልጣንን ተግባርን በዓል መዚ</u>

እቲ በዓል መዚ ዝስዕብ ስልጣንን ተግባርን ይህልዎ።

1. ብመሰረት እዚ ኣዋጅ ዝተወሰነ ቀረፅ ቴምብር ንምእካብን እዚ ኣዋጅ ንምፍፃምን፣
2. ንኣወሳስና ቀረፅ ዝሕግዝ ሰነድ ንኽቕርብን ንምርመራ ኣድላይ ኮይኑ እትርክቦን እቲ ዋጊን ዝምልከቶ ሰብ ባዕሉ ቀርቡ ንከመርምርን ንከፋሊ ቀረፅ ክእዝዝ ይኽእል።
3. ምሻጥ ቴምብር ፣
4. ቴምብር ንትገልጋላይ ብቐሊሉ ተበፃሓይ ንምግባር ብክፍሊት ኮሚሽን ሕጋዊ ውክልና ምሃብ ይኽእል። ዝርዝሩ በዓል መዚ ብዘውፅኦ መምርሒ ይውሰን።

<u>ክፍሊ ኣርባዕተ</u>

<u>ዝተፈላለዩ ድንጋገታት</u>

ዓንቀፅ13. <u>ግቡእ ምትሕብባር</u>

ኣብዚ ኣዋጅ ተቐሚጦም ዘለዉ ድንጋገታት ዝሓዝዎ ዕላማ ንምዕዋት ዝተፈላለዩ ትካላት፤ መንግስታውን ዘይመንግስታውን ኣካላት ትኽክለኛ ሓበሬታን መረዳእታን ብምሃብ ግቡእ ምትሕብባር ኣለዎም።

ዓንቀፅ14.<u>ስልጣን ምውፃእ ደንብን መምርሕን</u>

1. ቤት ምኽሪ ፈፃሚ ስራሕ ክልል ነዚ ኣዋጅ ንምፍፃም ዘድሊ ደንቢ ከውፅእ ይኽእል።
2. በዓል መዚ ነዚ ኣዋጅ ወይ ነዚ ኣዋጅ ስዒቡ ዝወፅእ ደንቢ መፈፀሚ መምርሒ ከውፅእ ይኽእል።

አንቀጽ12.<u>የባለሥልጣኑ ሥልጣን እና ተግባር</u>

ባለሥልጣኑ የሚከተለው ስልጣን ይኖረዋል።

1. በዚህ አዋጅ መሰረት የተወሰነውን ቀረጥ ለመሰብሰብና ይህን አዋጅ ለማስፈፀም፣
2. ስለ ቀረጡ አወሳሰን የሚያግዝ ሰነድ እንዲያቀርብለት ለማድረግና ለምርመራ አስፈላጊ ሆኖ ሲያገኘው ጉዳዩን የሚመለከተው ሰው ራሱ ቀርቦ እንዲያስመረምር ቀረጥ ከፋዩን ማዘዝ ይችላል፣
3. ቴምብር የመሸጥ፣
4. ቴምብር ለተገልጋይ በቀላሉ ተደራሽ ለማድረግ በኮሚሽን ክፍያ ህጋዊ ውክልና ለመስጠት ይችላል። ዝርዝሩ ባለሥልጣኑ በሚያወጣው መምርያ ይወሰናል።

<u>ክፍል አራት</u>

<u>የተለያዩ ድንጋጌዎች</u>

አንቀጽ13.<u>የመተባበር ግዴታ</u>

በዚህ አዋጅ በዝርዝር የተቀመጡት ድንጋጌዎች አላማ ለማሳካት የተለያዩ አካላት፤ መንግስታዊ እና መንግስታዊ ያልሆኑ ተቋማት ትክክለኛ ማስረጃ እና መረጃዎች በመስጠት የመተባበር ግዴታ አለባቸው።

አንቀጽ14. <u>ደንብና መምሪያ የማውጣት ስልጣን</u>

1. የክልል ስራ አስፈፃሚ ምክር ቤት ይህን አዋጅ ለማስፈፀም የሚያስፈልግ ደንብ ማውጣት ይችላል።
2. ባለሥልጣኑ ይህን አዋጅ ወይም ይህን አዋጅ በመከተል ለሚወጣው ደንብ ለማስፈፀም መምሪያ ሊያወጣ ይችላል።

ዓንቀፅ 15.ዝተሰዓሩ ሕግታት

1. ኣከፋፍላ ቀረፅ ቴምብር ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ ንምውሳን ዝወፀ ቁፅሪ ኣዋጅ 124/1999 ምስ መመሓየሺኡ ቁፅሪ ኣዋጅ 181/2002 በዚ ኣዋጅ ተሳዒሩ ኣሎ።
2. ነዚ ኣዋጅ ዝጻረር ዝኾነ ኣዋጅ፣ ደንቢ፣ መምርሒ ወይ ልማዳዊ ኣሰራርሓ ኣብዚ ኣዋጅ ንዝተሸፈኑ ዋኒናት ተፈፃምነት ኣይህልዎን።

ዓንቀፅ16.እዚ ኣዋጅ ዝፀንዐሉ ግዘ

እዚ ኣዋጅ ካብ 30/05/2010ዓ/ም ጀሚሩ ዝፀንዐ ይኸውን።

ደብረፅዮን ገብረሚካኤል (ዶ/ር)

ምክትል ፕረዚደንት

ብሄራዊ ክልላዊ መንግስቲ ትግራይ

መቐለ

አንቀጽ15.የተሻሩ ህጎች

1. የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት የቴምብር ቀረጥ አከፋፈልን ለመወሰን የወጣ አዋጅ ቁጥር 124/1999 ከነ ማሻሻያው አዋጅ ቁጥር 181/2002 በዚህ አዋጅ ተሽሯል።
2. ይህን አዋጅ የሚፃረር ማንኛውም አዋጅ፣ ደንብ መምሪያ ወይ የአሰራር ልምድ በዚህ አዋጅ ለተሸፈኑ ጉዳዮች ተፈፃሚነት አይኖረውም።

አንቀጽ16. ይህ አዋጅ የሚፀናበት ጊዜ

ይህ አዋጅ ከ 30 /05/2010 ዓ/ም ጀምሮ የፀና ይሆናል።

ደብረፅዮን ገብረሚካኤል (ዶ/ር)

የትግራይ ብሄራዊ ክልላዊ መንግስት

ምክትል ፕሬዚዳንት

መቐለ

ሰደቓ ታሪፍ ቀረፅ ቴምብር

የቴምብር ቀረጥ ታሪፍ ሰንጠረዥ

ኣብ ሰነድ ዝኽፈል ቀረፅ ቴምብር ዝውሰን፣ ዝሕተትን ዝእከብን ካብዚ ንታሕቲ ብዝተመልከተ ዓቓን እዩ።

በሰነዶች ላይ የሚከፈል የቴምብር ቀረጥ የሚወሰነው፣ የሚጠየቀውና የሚሰበሰበው ከዚህ በታች በተመለከተው ልክ ነው።

ተ.ቁ	ዓይነት ሰነድ	ዝተወሰደ መዐቀኒ መሰረት	ዓቀን መኽፈሊ	ተ.ቁ	የሰነዱ ዓይነት	የተወሰደ ስሌት መሰረት	የሚከፈል ልክ
1.	ዝኾነ ስራሕ ንግዲ ወይ ዝኾነ ካሊእ ማሕበር ዝተመሰረተሉ መተሓዳደሪ ደንቢ ሀ/ ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ/ ቀፂሉ ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	 ብር 350 ብር 100	1.	የማንኛው የንግድ ስራ ወይም ማናቸውም ሌላ ማህበር የተመሰረተበት መተዳደሪያ ደንብ ሀ/ መጀመሪያ ሲፈጸም ለ/ በመቀጠል ሲፈጸም	በቁርጥ	 ብር 350 ብር 100
2.	ደቀቕቲን ኣናእሽተይን ትካላት ንግዲ ኮይነን ሕብረት ሽርክናን ተራ ሽርክናን ዝተመሰረተሉ መተሓዳደሪ ደንቢ፣ ሀ/ ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ/ ቀፂሉ ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	 ብር 100 ብር 50	2.	የጥቃቅንና አነስተኛ የንግድ ድርጅቶች ሆነው የህብረት ሽርክና የተመሰረተበት መተዳደሪያ ደንብ ሀ/ መጀመሪያ ሲፈጸም ለ/ በመቀጠል ሲፈጸም	በቁርጥ	 ብር 100 ብር 50
3.	መተሓዳደሪ ደንቢ ሕብረት ስራሕ ማሕበር ሀ/ ኣብ ቀዳማይ ትግበራ ለ/ ቀፂሉ ዝህሉ ትግበራ	ብተመን	 ብር 35 ብር 10	3.	የሕብረት ስራ ማህበር መተዳደርያ ደንብ ሀ/ መጀመሪያ ሲፈጸም ለ/ በመቀጠል ሲፈጸም	በቁርጥ	 ብር 35 ብር 10
4.	ግልግል	ብዋግኡ	ዝግበጥ1% ዘይግበጥ ብር 35	4.	ግልግል	በዋጋው	የሚተመን1% የማይተመን ብር 35
5.	መዕገቲ /ቦንድ/	ብዋግኡ	1%	5.	ማገቻ/ቦንድ/	በዋጋው	1%
6.	ኣቑሑ መኽዘኒ መረጋገፂ ሰነድ	ብዋግኡ	1%	6.	የዕቃ ማከማቻ ማረጋገጫ ሰነድ	በዋጋው	1%
7.	ውዕላት፣ ስምምዕነታትንን መግለፅታቶምን	ብተመን	ብር 5.00	7.	ውሎች፣ ስምምነቶችና መግለጫዎቻቸው	በቁርጥ	ብር 5.00
8.	መትሓዚ ሰነድ	ብዋግኡ	1%	8.	የመያዣ ሰነድ	በዋጋው	1%
9.	ሓባር ስምምዕነት ሀ/ እንትምዝገብ ለ/ እንትመሓየሽ	ብተመን	 ብር 350 ብር100	9.	የህብረት ስምምነት ሀ/ሲመዘገብ ለ/ ሲሻሻል	በቀርጥ	 ብር 350 ብር100
10.	ውዕል ቁፃር	መሃያ ሓደ ወርሒ	1%	10.	የቅጥር ውል ስምምነት	የኣንድ ወር ደመወዝ	1%
11.	ውዕሊ ክራይን ተመሳሳሊ መሰላት መመሓላለፊ ሰነድ	ብዋግኡ	0.5%	11.	የኪራይ ውል እና ተመሳሳይ መብት ማስተላለፍያ ሰነድ	በዋጋው	0.5%
12.	መረጋገፂ	ብተመን	ብር 5.00	12.	ማረጋገጫ	በቁርጥ	ብር 5.00
13.	ውዕሊ ውክልና	ብተመን	ብር35.00	13.	የውክልና ውል	በቁርጥ	ብር35.00
14.	ሰነድ መመዝገቢ ዋንነት ንብረትን መመሓላለፊ መሰል ሊዝ ክራይን	ብዋግኡ	2%	14.	የንብረት ባለቤትነት ማስመዝግቢያ እና የሊዝ ክራይ መብት ማስተላለፊያ ሰነድ	በዋጋው	2%